

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

УДК 640.4:338.48(477.54

DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-394X-2025-37-1-150>

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ В М. ХАРКОВІ

Т.В. Карбівнича, К.В. Сподар, А.К. Пенкін, К.С. Піскун

У статті досліджено сучасний стан готельної індустрії Харкова. Проведено комплексний аналіз структури готельного ринку, кількісних і якісних характеристик готельних послуг. Розглянуто приклади функціонування окремих готелів різних категорій. Запропоновано низку стратегічних підходів до відновлення та розвитку готельної сфери, включаючи залучення інвестицій, підтримку внутрішнього туризму, формування позитивного іміджу регіону та розвиток партнерства з міжнародними готельними мережами.

Ключові слова: готельна індустрія, Харків, воєнний стан, розвиток, відновлення.

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE AND PROSPECTS OF HOTEL INDUSTRY DEVELOPMENT IN KHARKIV

T. Karbivnycha, K. Spodar, A. Penkin, K. Piskun

The article conducts a comprehensive study of the current state and prospects of development of the hotel industry in Kharkiv in the context of the ongoing socio-economic and security challenges caused by the war in Ukraine. The authors analyze in detail the main changes that have occurred in the structure of the hotel market of the city, in particular, the reduction in the number of operating hotels, the transformation of the customer profile and the reorientation of hotel establishments to the needs of internally displaced persons, volunteers and the military. Based on data from online resources, a quantitative analysis of the types and level of service in Kharkiv hotels was carried out, the main indicators of quality, advantages and disadvantages of hotel services were determined. A separate section presents a comparative description of five Kharkiv hotels of different levels, which allows us to assess the overall level of adaptation of the industry to wartime conditions. The authors emphasize the importance of strategic planning for the further development of the hotel business in the region, in particular through attracting investment, developing domestic tourism, supporting international partnerships and reforming the security policy in the hospitality sector. The work has a practical orientation and can be useful for representatives of the tourism business, analysts, investors and local authorities in the formation of policies for the restoration and development of the tourist infrastructure of the city. The article also emphasizes the importance of using

crisis conditions as an opportunity to modernize the hotel service, improve business models and actively form new formats of interaction with customers in the post-war recovery of the Ukrainian economy.

Keywords: hotel industry, Kharkiv, martial law, development, restoration.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах готельний бізнес є важливою складовою туристичної інфраструктури, що сприяє економічному розвитку регіонів, формуванню позитивного іміджу міста та залученню інвестицій. Проте в умовах воєнного стану, економічної нестабільності, зміни структури попиту та зниження туристичної активності, готельна галузь в Україні загалом і в місті Харкові зокрема, стикається з низкою серйозних викликів. До основних проблем належать зменшення кількості відвідувачів, скорочення доходів, ускладнення логістики, руйнування інфраструктури та зростання витрат на безпеку й утримання закладів. Усе це обумовлює необхідність глибокого аналізу поточного стану готельного бізнесу в м. Харків, виявлення ключових проблем і пошуку ефективних шляхів їх вирішення в контексті сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку готельного бізнесу та управління підприємствами цієї галузі досліджувалися багатьма науковцями. Серед них можна виділити такі роботи, як дослідження Лютак О.М., Баула О.В., Баула В.В., які висвітлюють інноваційні технології в міжнародній готельній індустрії та актуальні проблеми розвитку економіки регіону [1]. Окремо слід звернути увагу на наукові праці Погасія С.О., Стешенка О.Д., Краснокутської Ю.В., що фокусуються на проблемах та перспективах розвитку готельного господарства України, підкреслюючи важливість реформування цього сектору для покращення економічної ситуації в країні [2].

Дослідження сучасного стану готельного бізнесу в Харківському регіоні, зокрема роботи Радіонової О.М. та Тімакової Г.В., аналізують місцеві особливості функціонування готелів та ресторанного бізнесу [3]. Важливу роль у розвитку цієї галузі відіграють сучасні тенденції та інтеграційні процеси, що були розглянуті в різних наукових статтях, таких як робота Солоненка Ю. і Криворучка Д., яка досліджує вплив зовнішніх факторів на розвиток готельного бізнесу в світі [4].

Особливо актуальними є дослідження впливу війни на готельну індустрію України. Цьому питанню присвячені роботи Румянцевої І.Б., Мендела І.Я., які досліджували негативний вплив війни на готельну індустрію України та перспективи її розвитку [5], Мігяєвої Т.Л. та Горішевського П.А., які дослідили проблеми та шляхи адаптації

готельних підприємств в умовах кризи [6]; Даниленко-Кульчицької В.А., яка проаналізувала зміни у веденні бізнесу підприємств готельно-ресторанної сфери через війну та запропонувала кроки для утримання позицій на ринку [7]. Моргулець О.Б., Нищенко О.В. проаналізували фактори впливу на готельно-ресторанний бізнес в умовах війни та запропонували шляхи послаблення їх впливу [8]; Грищенко М.Ю. дослідила показники діяльності готелів та їх динаміку за звичайних умов, та під впливом кризи і викликів сьогодення [9].

Метою дослідження є оцінка стану готельного бізнесу в м. Харків, виявлення основних проблем розвитку цієї галузі та розробка рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності діяльності готельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні готельний бізнес у місті Харкові переживає складний період, спричинений поєднанням зовнішніх та внутрішніх факторів. Одним із найвагоміших чинників, що негативно вплинув на розвиток галузі, є збройна агресія Російської Федерації, що призвела до значного зниження туристичної активності, руйнування частини міської інфраструктури, зменшення платоспроможного попиту та переформатування ринку готельних послуг.

До початку повномасштабного вторгнення Харків мав розвинену мережу готелів різного рівня – від великих готельних комплексів до малих приватних готелів, хостелів та апартаментів. Вони обслуговували як ділових туристів, так і внутрішніх та зовнішніх відвідувачів міста. Наразі більшість готельних закладів або призупинили свою діяльність, або працюють в обмеженому режимі, переорієнтувавшись на прийом тимчасово переміщених осіб, волонтерів, військових або працівників гуманітарних організацій.

Водночас в умовах кризи готельний бізнес демонструє певну адаптивність. За даними сайтів з бронювання «Booking» та «Planetofhotels» станом на початок березня 2025 року у м. Харків доступно 717 засобів розміщення всіх видів. Більшість об'єктів розміщення не мають зірок (рис. 1).

Із 717 об'єктів лише 49 мають категорію за кількістю зірок (5, 4, 3, 2 зірки). Найбільшу кількість серед типів розміщення складають апартаменти (530 одиниць) та готелі (97 одиниць) (рис. 2). Це свідчить про високий попит на більш автономні та економічні варіанти розміщення, що відповідають трендам туристичної індустрії на зручність і приватність.

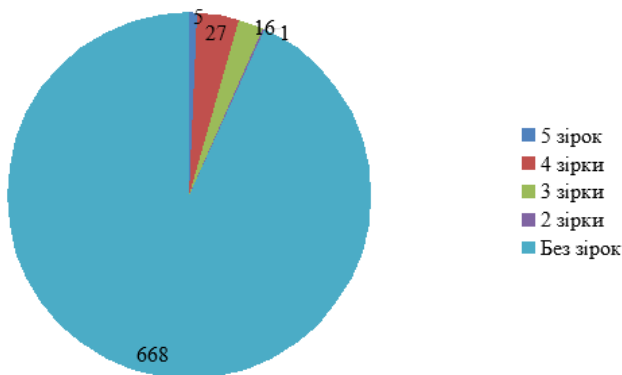

Рис. 1. Кількість засобів розміщення за категоріями в м. Харків, побудовано на основі даних [10]

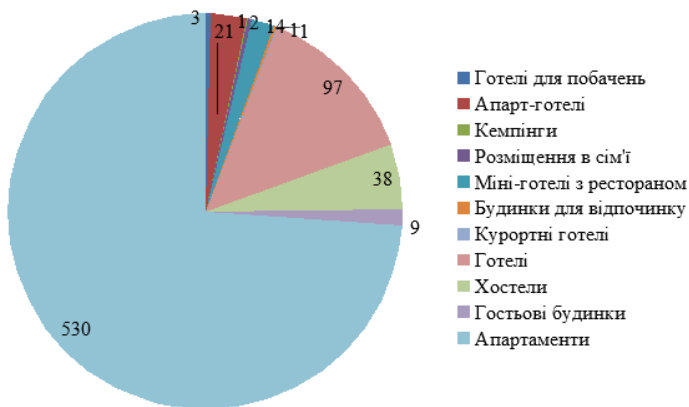

Рис. 2. Кількість засобів розміщення за типом розміщення в м. Харків, побудовано на основі даних [10]

Більшість готелів пропонують паркування (506 одиниць), що є важливим аспектом для туристів, які подорожують автомобілем. Зручності, такі як ресторан (75 одиниць), бар (89 одиниць) та фітнес-центр (34 одиниць), є менш поширеними, що може свідчити про більш доступні цінові категорії готелів. Також важливою є наявність номерів

для тих, хто не курить (515 одиниць), що вказує на орієнтацію на різноманітні потреби гостей (рис. 3).

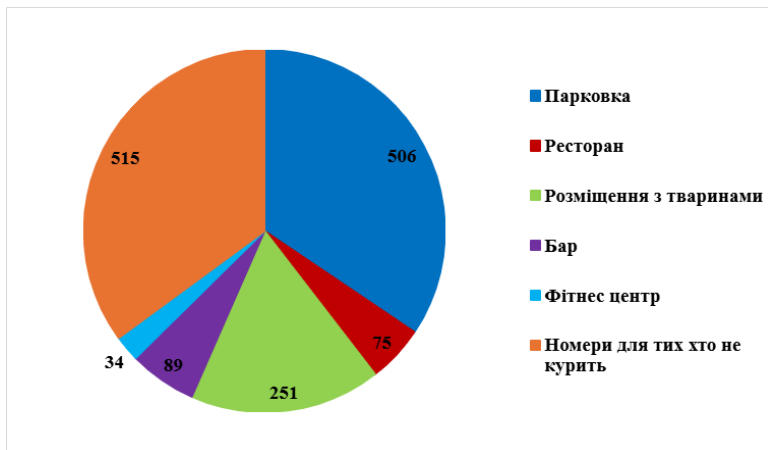

Рис. 3. Зручності готельних господарств м. Харків,
побудовано на основі даних [10]

У Харкові присутня обмежена кількість мережевих готелів. Тільки мережі Premier Hotels & Resorts та Reikartz Hospitality Group мають представництво в місті, що може свідчити про стриманий інтерес великих готельних мереж до Харкова як до туристичного напрямку, можливо, через нестабільну безпекову ситуацію або обмежену комерційну привабливість регіону для міжнародних інвесторів. Але в той же час, наявність лише кількох мереж також підкреслює потенціал для розвитку готельної інфраструктури в місті

З метою аналізу якості обслуговування досліджено кілька харківських готелів, що відрізняються за категорією та набором доступних сервісів: Готель 19, Viva Hotel та Mercury Hotel, Four Rooms City та Privat Kharkov (табл. 1).

Готель 19, Viva Hotel та Mercury Hotel мають чотири зірки та розташовані в центрі міста, що робить їх зручними для туристів та бізнес-мандрівників. Вони пропонують широкий вибір номерів, включаючи люкси, стандартні та покращені категорії. До їхніх переваг належать безкоштовний Wi-Fi, автостоянка, трансфер з аеропорту, ресторани та бари, а також додаткові послуги, такі як кухня та багажне відділення.

Таблиця 1 – Характеристика готелів м. Харкова

Назва / категорія	Номери	Основні зручності
Privat Kharkov ***	Всього 8 номерів: - двомісний номер Делюкс (40 м ²); - бюджетний двомісний номер (25 м ²)	Wi-Fi; парковка; дозволено розміщення з домашніми тваринами; номери для тих, хто не курить; кондиціонер; кухня
Готель 19 (Hotel 19) ****	Всього 16 номерів: - покращений двомісний номер. (33 м ²); - двомісний номер (18 м ²); - стандартний двомісний номер (20 м ²); - одномісний номер (14 м ²)	Wi-Fi; бізнес-послуги; трансфер; міні-кухня; сейф; багажне відділення
Viva Hotel ****	Всього 29 номерів: - стандарт (25 м ²); - стандарт покращений (32 м ²); - люкс (40 м ²); - люкс покращений (40 м ²); - економ (6 м ²)	Wi-Fi; парковка; сейф; кафе-бар; сейф; пральня; кондиціонер; конференц-зал
Four Rooms City ***	Всього 19 номерів: - тримісний номер (27 м ²); - люкс (32 м ²); - делюкс (25 м ²); - малий двомісний номер (14 м ²); - стандартний номер (16 м ² , 17 м ² , 18 м ² , 19 м ²); - покращений номер (20 м ² , 22 м ²)	Wi-Fi; кондиціонер; кав'ярня; багажне відділення; бізнес-центр; сейф; трансфер
Mercury Hotel ****	Всього 80 номерів: - стандарт (25 м ²); - стандарт покращений (25 м ²); - полулюкс покращений (23 м ² , 25 м ²); - бізнес (40 м ²); - бізнес люкс (40 м ²); - класичний (40 м ²); - студіо (40 м ²); - апартаменти (25 м ²); - сімейний (25 м ²).	Wi-Fi; кондиціонер; ресторан; кафе; конференц-зал; кімнати для переговорів; бібліотека; басейн; салон краси; SPA; тренажерний зал.

Джерело: складено на основі [11]

Four Rooms City та Privat Kharkov, які мають три зірки, розташовані в Київському районі та пропонують комфортні номери, включаючи бюджетні варіанти та люкси. Four Rooms City відзначається великою різноманітністю номерів, сніданком на винос і послугами пральні, що робить його привабливим для довготривалого проживання. Privat Kharkov, хоча й пропонує менше варіантів розміщення, має перевагу у вигляді можливості розміщення з домашніми тваринами, наявності тераси та саду.

Найкращими готелями для комфортного та розширеного відпочинку є Mercury Hotel з відкритим басейном і безкоштовним сніданком, а також Готель 19, що має широкий вибір номерів та власний ресторан. Viva Hotel приваблює поєднанням зручностей і розташування, а Four Rooms City та Privat Kharkov є хорошими варіантами в середньому ціновому сегменті.

Аналізуючи показники готелів за такими критеріями, як чистота, розташування, зручності, комфорт номерів та співвідношення ціни та якості, можна відзначити, що Готель 19 і Four Rooms City демонструють найвищі загальні оцінки (рис. 4).

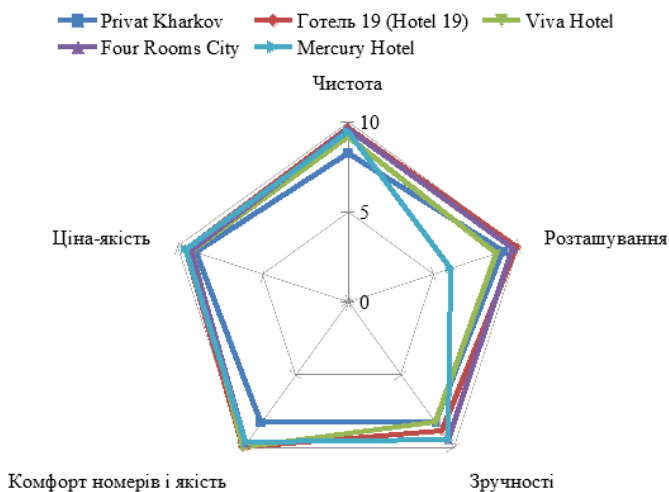

Рис. 4. Показники якості послуг готелів м. Харків, побудовано на основі даних [11]

Готель 19 є беззаперечним лідером за критерієм комфорту номерів (10 балів), а також має найвищі оцінки за чистоту (9,7) і розташування (9,9), що робить його одним із найкращих варіантів для комфортного проживання.

Four Rooms City також отримав високі оцінки майже за всіма параметрами, особливо за чистоту (9,6), розташування (9,7) і комфорт номерів (9,7). Viva Hotel має високі показники комфорту номерів (10), хоча трохи поступається за розташуванням (8,7).

Mercury Hotel відзначається хорошими показниками зручностей (9,5) та комфорту номерів (9,7), але суттєво програє в розташуванні (6), що може бути важливим фактором для туристів.

Privat Kharkov має найнижчі оцінки серед усіх готелів за більшістю параметрів, особливо за чистоту, комфорт та зручності (8,3), хоча його розташування (9,1) та співвідношення ціни та якості (8,9) залишаються на прийнятному рівні.

Таким чином, Готель 19 і Four Rooms City є найкращими варіантами для комфортного проживання, тоді як Mercury Hotel може бути менш привабливим через своє розташування, а Privat Kharkov має середні показники в усіх категоріях.

Незважаючи на складну ситуацію, готельний бізнес Харкова має потенціал для відновлення та розвитку у післявоєнний період. Для цього необхідно враховувати як внутрішні резерви підприємств, так і можливості зовнішньої підтримки.

По-перше, Харків – одне з найбільших міст України з потужним науковим, освітнім, культурним та індустріальним потенціалом. Це забезпечує високий рівень ділової активності, яка після стабілізації безпечної ситуації сприятиме поверненню бізнес-туризму та підвищенню попиту на готельні послуги.

По-друге, розвиток внутрішнього туризму, включаючи освітній, історико-культурний та медичний, може стати важливим рушієм для готельної галузі. В умовах зростання патріотизму та переорієнтації українців на внутрішні подорожі, Харків з його архітектурною спадщиною, музеями, театрами та унікальною атмосферою має всі шанси привабити відвідувачів.

По-третє, готельні підприємства можуть використовувати кризу як можливість для модернізації та переосмислення бізнес-моделі.

З урахуванням проблем та сучасних викликів, доцільно розглянути можливі підходи до подальшого розвитку готельних підприємств (табл. 2).

Таблиця 2 – Підходи до розвитку готельних підприємств

Підхід	Опис	Очікувані результати
Формування іміджу безпечної та гостинної країни	Створення інформаційної стратегії для популяризації України як привабливого туристичного напрямку після завершення війни, протидія негативним наративам держави-агресора	Підвищення рівня туристичної довіри, зростання потоку міжнародних туристів
Загальнодержавні безпекові стратегії	Гарантування стабільності, розмінування територій, забезпечення громадської безпеки	Зниження ризиків для туристів і бізнесу, відновлення активності в туристичній сфері
Відновлення економіки та інвестиційного клімату	Створення спеціальних економічних зон, підтримка регіонального розвитку, залучення інвестицій у туристичну інфраструктуру	Збільшення кількості готелів, покращення якості сервісу, зростання ділового туризму
Фізична та психологічна реабілітація	Організація програм оздоровлення для військових і цивільних осіб, розвиток санаторно-курортної сфери	Розширення внутрішнього туризму, підтримка курортної галузі
Військовий та патріотичний туризм	Створення туристичних маршрутів місцями бойових дій, популяризація військово-патріотичного виховання молоді	Залучення нових категорій туристів, розвиток національної ідентичності
Залучення міжнародних готельних мереж.	Покращення умов для відкриття та роботи міжнародних готельних брендів.	Підвищення стандартів гостинності, покращення якості послуг, збільшення кількості туристів.

Джерело: розроблено авторами

Розвиток готельної сфери після завершення війни потребує комплексного підходу, що включає як державні ініціативи, так і залучення приватного капіталу. Формування позитивного іміджу України як безпечної та гостинної країни сприятиме відновленню довіри міжнародних туристів, тоді як загальнодержавні безпекові заходи гарантуватимуть стабільність і комфорт для відвідувачів. Відновлення економіки та створення спеціальних економічних зон стимулюватиме будівництво нових готельних об'єктів і розвиток туристичної інфраструктури, що позитивно вплине на інвестиційний клімат.

Висновки. Галузь готельного господарства України, особливо у прифронтових містах, переживає серйозні труднощі через війну, що негативно впливає на попит на готельні послуги та стабільність сектору. Зниження туристичних потоків і руйнування інфраструктури створюють фінансові проблеми для готелів, одночасно обмежуючи можливості для залучення інвестицій. Для відновлення галузі важливими є стратегічні заходи, такі як державна підтримка внутрішнього туризму, використання механізмів державно-приватного партнерства для відновлення інфраструктури, а також інвестиції в освіту та підготовку кваліфікованих кадрів. Крім того, розвиток стандартів безпеки для готельної індустрії та підтримка інвестиційних ініціатив сприятимуть стабілізації сектора.

Список джерел інформації / References

1. Лютак О.М., Баула О.В., Баула В.В. Інноваційні технології в міжнародній готельній індустрії. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 10–18.

Liutak, O.M., Baula, O.V., Baula, V.V. (2023). Innovatsiini tekhnologii v mizhnarodnii hotelnii industrii [Innovative technologies in the international hotel industry]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Current problems of economic development of the region*, 19(1), 10–18 [in Ukrainian].

2. Погасій С.О., Стешенко О.Д., Краснокутська Ю.В. Проблеми та перспективи розвитку готельного господарства України. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2017. № 3(18). Т. 1. С. 92–97.

Pohasii, S.O., Steshenko, O.D., Krasnokutska, Yu.V. (2017). Problemy ta perspektyvy rozvytku hotelnoho hospodarstva Ukrainy [Problems and prospects for the development of the hotel industry in Ukraine]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva: Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho avtomobilno-dorozhnoho universytetu – Problems and prospects for the development of entrepreneurship: collection of scientific works of the Kharkiv National Automobile and Road University*, 3(18), 1, 92–97 [in Ukrainian].

3. Радіонова О.М., Тімакова Г.В. Аналіз сучасного стану готельного бізнесу в Харківському регіоні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. С. 626–631.

Radionova, O.M., Timakova, H.V. (2018). Analiz suchasnoho stanu hotelnoho biznesu v Kharkivskomu rehioni [Analysis of the current state of the hotel business in the Kharkiv region]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 14, 626–631 [in Ukrainian].

4. Солоненко Ю., Криворучко Д. Стан та сучасні тенденції розвитку готельного бізнесу в світі за впливу зовнішніх факторів. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4(83). С. 130–140.

Solonenko, Yu., Kryvoruchko, D. (2023). Stan ta suchasni tendentsii rozvytku hotelnoho biznesu v sviti za vplyvu zovnishnikh faktoriv [The state and current trends in the development of the hotel business in the world under the influence of external factors]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, 4(83), 130–140 [in Ukrainian].

5. Румянцева І.Б., Мендела І.Я. Готельна індустрія України в умовах воєнного часу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління*. 2024. № 11. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-11-12-02/2024-11-12-02>

Rumiantseva, I.B., Mendela, I.Ia. (2024) Hotelna industriia Ukrainy v umovakh voiennoho chasu [The Hotel Industry of Ukraine in Wartime]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia – Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, 11. Retrieved from <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-11-12-02/2024-11-12-02> [in Ukrainian].

6. Мітязєва Т.Л., Горішевський П.А. Війна та готельно-ресторанна сфера: виклики та адаптація. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4049/3979>.

Mitiaieva, T.L., Horishevskiy, P.A. (2024). Viina ta hotelno-restoranna sfera: vyklyky ta adaptatsiia [War and the hotel and restaurant industry: challenges and adaptation]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 64. Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4049/3979> [in Ukrainian].

7. Даниленко-Кульчицька В.А. Вплив війни на готельно-ресторанний бізнес України. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2022. № 6. С. 19–23.

Danylenko-Kulchyska, V.A. (2022). Vplyv viiny na hotelno-restorannyi biznes Ukrainy [The impact of the war on the hotel and restaurant business of Ukraine]. *Industriia turizmu i hostynnosti v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi – Tourism and hospitality industry in Central and Eastern Europe*, 6, 19–23 [in Ukrainian].

8. Моргулець О.Б., Нищенко О.В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 88–96.

Morhulets, O.B., Nyshenko, O.V. (2023). Hotelno-restorannyi biznes Ukrainy u dovoieni, voieni ta pislivoieni period [Hotel and restaurant business of Ukraine in the pre-war, war and post-war period]. *Industriia turizmu i hostynnosti v*

Tsentrlnii ta Skhidnii Yevropi – Tourism and hospitality industry in Central and Eastern Europe, 8, 88–96 [in Ukrainian].

9. Грищенко М. Виклики сучасності та їх вплив на діяльність готельних підприємств України. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 1(01). С. 10–14.

Hryshchenko, M. (2023). Vyklyky suchasnosti ta yikh vplyv na diialnist hotelnykh pidpryemstv Ukrainy [Challenges of the present day and their impact on the activities of hotel enterprises in Ukraine]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational economy*, 1(01), 10–14 [in Ukrainian].

10. Готелі у Харкові. URL: https://uk.planetofhotels.com/ukrayina/harkiv/Hoteli_u_Kharkovi [Hotels in Kharkiv]. Retrieved from <https://uk.planetofhotels.com/ukrayina/harkiv> [in Ukrainian].

11. Готелі та помешкання міста Харків. 10 найкращих готелів у м. Харків. URL: <https://www.agoda.com/uk-ua/city/kharkiv-ua.html?cid=1844104&ds=noB%2BcGdy%2FE%2F4v4fD>

Hoteli ta pomeshkannia mista Kharkiv. 10 naikrashchykh hoteliv u m. Kharkiv [Kharkiv hotels and accommodation. The 10 best hotels in Kharkiv]. Retrieved from <https://www.agoda.com/uk-ua/city/kharkiv-ua.html?cid=1844104&ds=noB%2BcGdy%2FE%2F4v4fD> [in Ukrainian].

Карбівнича Тетяна Василівна, канд. техн. наук, доц., доцент кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи, Державний біотехнологічний університет, tetiana_k28@btu.kharkiv.ua

Karbivnycha Tetiana, Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Trade, Hotel, Restaurant and Customs, State Biotechnology University, tetiana_k28@btu.kharkiv.ua

Сподар Катерина Вікторівна, канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи, Державний біотехнологічний університет, k_spodar@btu.kharkiv.ua

Spodar Kateryna, Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Trade, Hotel, Restaurant and Customs, State Biotechnology University, k_spodar@btu.kharkiv.ua

Пенкін Андрій Костянтинович, старший викладач кафедри торгівлі, готельно-ресторанної та митної справи, Державний біотехнологічний університет, a_penkin@btu.kharkiv.ua

Penkin Andrii, Senior Lecturer of the Department of Trade, Hotel, Restaurant and Customs, State Biotechnology University, a_penkin@btu.kharkiv.ua

Піскун Катерина Сергіївна, здобувачка вищої освіти факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю, Державний біотехнологічний університет, tik557630@gmail.com

Piskun Kateryna, higher education student, Faculty of Trade, Entrepreneurship and Customs Management, State Biotechnology University, tik557630@gmail.com